

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 276/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť R. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. I. G., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. augusta 2005 doručená sťažnosť R. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. G., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) je vedené konanie sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95 v právnej veci žalobcu V. O., Č. (ďalej len „žalobca“) proti sťažovateľovi ako odporcovi o zaplatenie 566 374 Sk s príslušenstvom z dôvodu neuhradenia faktúr z titulu zmluvy o dodávke piva z 20. apríla 1993. Tak žalobca, ako aj sťažovateľ ako účastníci predmetného súdneho sporu sú samostatne zárobkovo činnými osobami.

Krajský súd svojím rozsudkom sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95 z 18. apríla 2002 žalobe žalobcu vyhovel a sťažovateľa zaviazal uhradiť žalobcovi sumu vo výške 566 374 Sk s príslušenstvom a trovami konania.

Sťažovateľ podal proti predmetnému rozsudku krajského súdu odvolanie. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005 potvrdil napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu v časti istiny, v časti trov konania zmenil toto rozhodnutie tak, že ich znížil zo sumy 66 474 Sk na 63 704,60 Sk. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 10. júna 2005.

K namietanému porušeniu označených základných práv napadnutým rozsudkom odvolacieho najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľa tým, že najvyšší súd pri rozhodovaní o jeho odvolaní proti prvostupňovému rozsudku nevykonával, nevyhodnotil dôkazy svedčiace v jeho prospech, najmä ten z nich, že nebol akceptovaný dobropis vystavený spoločnosťou R., a. s., M. na čiastku 193 900 Sk za vrátené obaly. Rozhodovanie súdu, keď si tento súd podľa neho vyberal jednostranné dôkazy, o ktoré oprel svoje skutkové závery (nevysporiadal sa s jeho námietkou o uložení povinnosti prevziať vratné obaly žalobcom, i keď z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že tento ich odmietol prevziať, pričom takáto povinnosť mu vyplývala z obchodnej zmluvy), považoval sťažovateľ za svojvoľné a arbitrárne.

Ako ďalej uviedol sťažovateľ v sťažnosti, na odvolacie pojednávanie na najvyššom súde 13. apríla 2005 sa nemohol dostaviť jeho právny zástupca pre kolíziu s inými jeho pojednávaniami nariadenými na ten istý deň. Napriek riadnemu ospravedlneniu a požiadaniu o odročenie pojednávania najvyšší súd rozhodol v ten deň bez odročenia pojednávania, bez prítomnosti sťažovateľa, pričom s touto skutočnosťou sa vo svojom rozsudku nevysporiadal, a ani v odôvodnení sa o tom nezmienil.

Podľa sťažovateľa mu uvedeným postupom najvyššieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy a dohovoru.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ 11. júla 2005 podal proti právoplatnému rozhodnutiu najvyššieho súdu dovolanie z dôvodu väd konania v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku, najmä však preto, že postupom odvolacieho súdu jemu ako účastníkovi konania bola podľa písm. f) citovaného ustanovenia odňatá možnosť konať pred súdom. O podanom dovolaní sťažovateľa ku dňu podania jeho sťažnosti ústavnému súdu dovolací súd ešte nerozhodol.

Sťažovateľ v súvislosti s uvedeným žiada, aby ústavný súd

- deklaroval porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005,
- zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- uložil najvyššiemu súdu povinnosť uhradiť mu trovy konania vo výške 5 302 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z konania o sťažnostiach nemožno vylúčiť ani postup všeobecných súdov Slovenskej republiky, ak v jeho dôsledku došlo k porušeniu niektorého zo základných práv alebo slobôd fyzickej osoby alebo právnickej osoby ako účastníka súdneho konania a ak tomuto základnému právu alebo slobode iný súdny orgán Slovenskej republiky neposkytuje účinnú právnu ochranu na základe právneho prostriedku nápravy priamo dostupného sťažovateľovi.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa preto zisťoval, či ochranu základným právam, porušenie ktorých sťažovateľ namietal, neposkytujú všeobecné súdy na základe opravných prostriedkov jemu dostupných, ktoré možno považovať za účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia označeného práva. Hoci z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že odvolanie proti nemu nie je prípustné, pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd súčasne skonštatoval, že sťažovateľ napriek tomu využil dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Za účelom rozhodnutia o podanom dovolaní bol spisový materiál predložený dovolaciemu najvyššiemu súdu 22. augusta 2005.

Jeho prípustnosť sťažovateľ vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f) a § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a odôvodnil ho všetkými dovolacími dôvodmi uvedenými v ustanovení § 241 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku odôvodnil tým, že hoci požiadal z dôležitého dôvodu - účasť právneho zástupcu na kolidujúcom pojednávaní na inom všeobecnom súde - o odročenie pojednávania, najvyšší súd ho vykonal v jeho neprítomnosti, ako aj v neprítomnosti jeho právneho zástupcu. Preto podľa sťažovateľa bolo konanie pred najvyšším súdom postihnuté vadou spočívajúcou v tom, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa sťažovateľa predmetné odvolacie konanie bolo postihnuté podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b) a c) aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to najmä nesprávnym vyhodnotením dôkazov. Rozhodnutie spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci videl sťažovateľ najmä v otázke zápočtu dobropisu a plnenia, spočívajúceho v poskytnutí prepraviek, resp. v odmietnutí ich prevzatia.

Ústavný súd rešpektuje právny názor sťažovateľa, že v jeho prípade je prípustné dovolanie, ktorý sťažovateľ prejavil jeho podaním. Dovolanie podľa § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku je nesporne účinným právnym prostriedkom nápravy prípadného porušenia sťažovateľových označených základných práv.

Napriek tomu, že v okolnostiach prípadu tak najvyšší súd nepostupoval, podľa jeho aplikovateľnej judikatúry v inom právnom prípade už prijal právny názor, že súd odníme účastníkovi možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku aj vtedy, ak bez výslovného návrhu prejedná vec v neprítomnosti jeho advokáta (zástupcu), ktorý z dôležitého dôvodu, týkajúceho sa len jeho osoby, požiadal súd o odročenie pojednávania. Dôležitým dôvodom môže byť i kolízia s účasťou advokáta (zástupcu) na inom súdnom pojednávaní, ak nemožno od účastníka spravodlivo žiadať, aby si zvolil iného zástupcu (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 16/01).

Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že sťažovateľ mal s ohľadom na konkrétne okolnosti tohto prípadu v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný opravný prostriedok na dosiahnutie nápravy svojho práva, porušenie ktorého v konaní pred ústavným súdom namietal. Týmto účinným opravným prostriedkom nápravy bolo v danom prípade dovolanie podľa § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sťažovateľ podal 11. júla 2005.

Využitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany označených základných práv sťažovateľa vylučuje prijatie sťažnosti na ústavný súd, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Ústavný súd už judikoval: „Ak o závažných procesných pochybeniach, ktorými sa porušujú aj niektoré zo základných práv alebo slobôd, je oprávnený a povinný rozhodnúť všeobecný súd na základe riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov upravených v príslušnom procesnom poriadku, je právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky pred ich vyčerpaním vylúčená“ (IV. ÚS 10/02).

Porušenie práva na súd a spravodlivý súdny proces podľa označených článkov ústavy a dohovoru by v prípade dovolacieho súdu prichádzalo do úvahy len vtedy, keby podmienky na prístup k tomuto súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom neboli rešpektované zo strany dovolacieho súdu spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym. V štádiu,

kedy sťažovateľ iba podal dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (22. augusta 2005 bolo dovolanie sťažovateľa aj so spisovou dokumentáciou odstúpené na dovolací najvyšší súd), ústavný súd takéto skutočnosti nemôže prejudikovať.

V súlade s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý vylučuje, aby o tom istom skutkovom základe prebiehalo okrem civilného konania aj ďalšie konanie o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Z uvedeného dôvodu bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa na rozhodnutie ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2005